

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 67.704/1/V
van 6 augustus 2020

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming van het welzijn der dieren, wat betreft de invoering van een verbod op het gebruik van pony’s en paarden op kermissen en aanverwante evenementen’

Op 1 juli 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 17 augustus 2020^(*) een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming van het welzijn der dieren, wat betreft de invoering van een verbod op het gebruik van pony’s en paarden op kermissen en aanverwante evenementen’.

Het voorontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 23 juli 2020. De kamer was samengesteld uit Roger STEVENS, eerste voorzitter van de Raad van State, Jo BAERT, kamervoorzitter, Chantal BAMPs, staatsraad, Johan PUT, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Katrien DIDDEN, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 6 augustus 2020.

*

(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege verlengd wordt met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest strekt ertoe in hoofdstuk II van de wet van 14 augustus 1986 ‘betreffende de bescherming en het welzijn der dieren’ (hierna: de wet van 14 augustus 1986) voor het Vlaamse Gewest een artikel 6ter in te voegen, waarbij “[het gebruiken] van pony’s en paarden (...) in een paardencarrousel” wordt verboden (artikel 2 van het voorontwerp).

In het nieuw ontworpen artikel 6ter wordt een “paardencarrousel” gedefinieerd als “een kermisattractie die bestaat uit een mobiele piste waar pony’s en paarden bereden kunnen worden door publiek en op monotone wijze ronddraaien op een beperkte oppervlakte”. Onder “kermisattractie” wordt verstaan “een niet-permanente installatie bestemd voor het vermaak of ontspanning, ter voortbeweging van personen, gebruikt op kermissen en aanverwante evenementen zoals jaarmarkten, festivals of andere plaatsen”.

Overtredingen van het verbod worden strafbaar gesteld door aan artikel 36 van de wet van 14 augustus 1986 een punt 20° toe te voegen (artikel 3), waarbij hij die “in overtreding wordt bevonden van artikel 6ter van deze wet” wordt bestraft.

Tevens wordt in een overgangsregeling voorzien waarbij de huidige “verantwoordelijken” van een paardencarrousel tot 31 december 2022 pony’s en paarden in een dergelijke carrousel kunnen gebruiken mits onder meer registratie (artikel 4). De Vlaamse Regering wordt tevens gemachtigd om de procedure en de voorwaarden te bepalen om een premie toe te kennen aan deze “verantwoordelijken” (artikel 2).

Het aan te nemen decreet treedt in werking op een datum die de Vlaamse Regering bepaalt (artikel 5).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

3. In artikel 3 van het voorontwerp worden strafsancities verbonden aan de niet-naleving van het ingestelde verbod.

Het toepassingsgebied van de ontworpen regeling moet dan ook voldoende nauwkeurig zijn omschreven, gelet op het legaliteitsbeginsel in strafzaken,² dat onder meer

---

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Zie artikel 7, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, artikel 15, lid 1, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en de artikelen 12 en 14 van de Grondwet.

inhoudt dat de strafwet moet worden geformuleerd in bewoordingen op grond waarvan eenieder, op het ogenblik waarop hij een gedrag aanneemt, kan uitmaken of dat gedrag al dan niet strafbaar is, zodat elk risico van willekeurig optreden vanwege de uitvoerende of de rechterlijke macht bij het vaststellen en het toepassen van de straffen wordt uitgesloten.³

Het verbod om paardencarrousel te gebruiken geldt volgens het ontworpen artikel 6ter, eerste lid, 2°, van de wet van 14 augustus 1986, voor “een mobiele piste waar pony’s en paarden (...) op monotone wijze rondraaien op een beperkte oppervlakte”.

Gelet op de strafbaarstelling en om mogelijke betwistingen te voorkomen, is het nodig het begrip “beperkt” een nadere invulling te geven.

4.1. Het verbod geldt luidens het ontworpen artikel 6ter, eerste lid, 1°, van de wet van 14 augustus 1986, voor “niet-permanente” installaties, met name attracties op kermis, jaarmarkten, festivals e.d.

Permanente installaties, zoals pretparken, manèges e.d., worden niet getroffen door het verbod.

Het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel vereist een deugdelijke verantwoording voor de verschillende behandeling van “permanente” en “niet-permanente” installaties, in zoverre in permanente installaties ook, “voor vermaak of ontspanning, ter voortbeweging van personen”, pony’s en paarden zouden kunnen worden bereden door publiek en die dieren op monotone wijze, “in een lawaaierige omgeving met teveel prikkels” (zie de memorie van toelichting), zouden kunnen rondraaien op een “beperkte” oppervlakte.

De memorie van toelichting zou die verantwoording moeten verschaffen.

4.2. De noodzaak tot eerbiediging van het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel zou de stellers van het voorontwerp moeten nopen tot een bezinning over de vraag of ook de uitbaters van carrousel met van andere paardachtigen dan pony’s en paarden, zoals bijvoorbeeld ezels, muilezels en muilpaarden, niet aan een soortgelijke verbodsregeling moeten worden onderworpen, en of de woorden “pony’s en paarden” niet beter zouden worden vervangen door het woord “paardachtigen”.

De memorie van toelichting bevat geen uitleg die een verschillende behandeling van de bedoelde soorten uitbaters verantwoordt.

5. Luidens het vierde lid van het ontworpen artikel 6ter van de wet van 14 augustus 1986 bepaalt de Vlaamse Regering de procedure en de voorwaarden om een premie

---

³ Adv.RvS 61.981/3 van 26 september 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van 25 januari 2018 ‘tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, ter invoering van een verbod op kermispony’s’, opmerking 2, *Parl.St.* Br.Parl. 2017-18, nr. A-597/1, 5-6; adv.RvS 63.442/4 van 21 juni 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van het Waalse Gewest van 4 oktober 2018 ‘relatif au Code wallon de Bien-être des animaux’, *Parl.St.* W.Parl. 2017-18, nr. 1150/1.

toe te kennen aan “de verantwoordelijke” - d.i. de eigenaar (zie het ontworpen artikel 6ter, eerste lid, 3°, van die wet) van een paardencarrousel.

Om toelichting gevraagd over de aard en het doel van deze premie, stelde de gemachtigde wat volgt:

“De premie heeft als doel als vergoeding te fungeren voor het stopzetten van de activiteiten waarbij de premie o.a. kan gebruikt worden als investering voor de aankoop van een nieuwe kermisattractie.”

Op de vraag waarom het bedrag niet in decreet wordt vastgesteld, antwoordde de gemachtigde:

“Er werd geopteerd om het bedrag en de nadere modaliteiten aan de Vlaamse Regering te delegeren, maar het maximale bedrag kan inderdaad ook in het decreet vastgelegd worden.”

Het is inderdaad aangewezen om minstens het maximumbedrag van de premie in de decretale regeling op te nemen en tevens te bepalen aan welke essentiële voorwaarden moet zijn voldaan om voor deze premie in aanmerking te komen.

Hierbij zal er zorgvuldig op moeten worden toegezien dat de Europese staatssteunregels worden gerespecteerd.

DE GRIFFIER

DE EERSTE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Roger STEVENS